

6. Джуринский, А.Н., Поликультурное воспитание в современном мире/А.Н.Джуринский, Прометей, М., 2002.
7. Интеграция образовательных пространств: опыт и перспективы реализации стратегии межкультурного образования в контексте мирового образовательного пространства./II Международная Интернет-конференция, Ижевск, 2015.
8. Российский патриотизм: истоки, содержание, воспитание в современных условиях: уч. пособие/А.Н. Выршиков, С.Н. Климов, М.Б. Кусмарцев, И.В.Метлик и др./под общ. Ред. А.К. Быкова и В.И.Лутовинова, Планета, М., 2016.
9. Ситникова, Е.Н., Формирование субкультурной грамотности подростка в условиях взаимодействия школы и семьи: автореф. дис. канд пед. наук:13.00.01/ Е.Н. Ситникова, Волгоград, 2014.

SPECIFICUL RELAȚIILOR PĂRINȚI - COPIL CU COMPORTAMENT DEVIANT

Olesea FRUNZE, dr., conf. univ.

Summary

There are some families that, although "organized", are characterized by accentuated conflicting states that can be of varying intensity, like quarrels, misunderstandings to physical aggression.

In these families, because of the great sensibilities, any " event " interposed between their parents is recieved and lived intensely. The main effect of conflicting family relationships is the negative impact on the personality of the child. Families characterized by a high and strongly conflicting potential psycho-psychologically and psychomorphically deficient affect the child's psychological and psychosocial maturation. The child's home run, coupled with lack of parental supervision, causes him to adhere to extra-family groups with great delinquent potential.

În ultimul deceniu s-au înregistrat modeste progrese în direcția creării unui sistem de protecție socială potrivit, care să vină în

întâmpinarea nevoilor copiilor și a familiei. Criza economică și instabilitatea socială au generat, de asemenea, noi probleme sociale care necesită acțiuni de remediere. Copii lipsiți de mediul familial, supuși exploatării sau cei care se confruntă cu o instituționalizare traumatizantă pentru ei, sunt supuși unor grave pericole privind sănătatea psihică și dezvoltarea. În aceste condiții, fenomenul copiilor cu comportament deviant s-a accentuat simțitor. Secolul transformărilor structurale asociat unei inerții preluate de la sistemul ex-sovietic, a determinat printre altele efecte secundare indezirabile, extinderea comportamentelor criminogene și a recidivei în rândul minorilor.

Dinamica delincvenței juvenile este deosebit de sensibilă la procesele anomice ale tranziției din societate:

- în plan macrosocial (șomaj, sărăcie);
- microsocal (dezorganizarea familiei);
- individual (agresivitate, alcoolism, inhalarea de substanțe

volitive) [1].

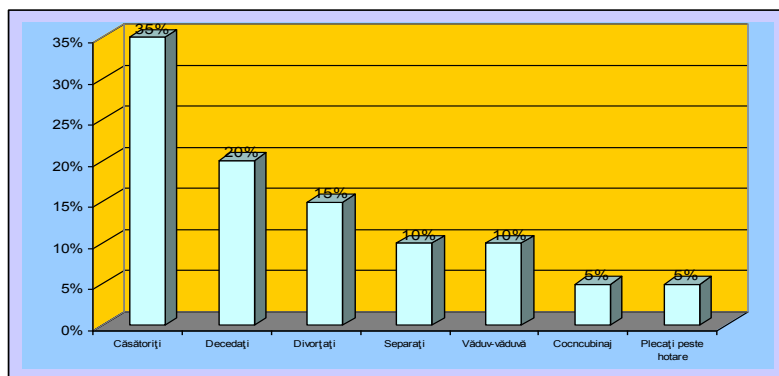
Există unele familii care, deși sunt „organizate”, se caracterizează prin accentuate stări conflictuale care pot fi de intensitate diferită: ceartă, neînțelegeri până la agresivitate fizică.

În aceste familii, datorită marilor sensibilități, recepteaza și trăiesc deosebit de intens orice „eveniment” intervenit între părinții lor. Efectul principal al relațiilor conflictuale din familie are un impact negativ asupra personalității copilului. Familiile caracterizate prin relații conflictuale și puternic carentate din punct de vedere psihoafectiv și psihomoral afectează mult maturizarea psihologică și psihosocială a copilului. Fuga de acasă a copilului, asociată cu lipsa de supraveghere parentală, îl determină pe acesta să adere la grupuri cu un mare potențial delicvențial.

Realizând un chestionar cu copii aflați la evidență în serviciul de probațiune, am putut constata unele particularități ale relațiilor părinți-copii cu comportament deviant. Analiza structurii familiilor

demonstrează că ceva mai mult de jumătate din minori provin din familii dezorganizate (60%). Acest fapt este reflectat în fig. nr. 1.

Lipsa unuia sau ambilor părinți din cauză de deces (20%), lipsa unui părinte în familiile divorțate sau care locuiesc separat (20%) sunt factori ce duc la dezorganizarea familiilor și influențează în mare măsură destinul copiilor. Pe de altă parte, o bună parte din minorii delincvenți provin din familii complete, în care sunt prezenți ambii părinți (40%). Comportamentul copiilor, încălcarea legii este determinată în aceste cazuri de situația materială sau de atmosfera din familii.

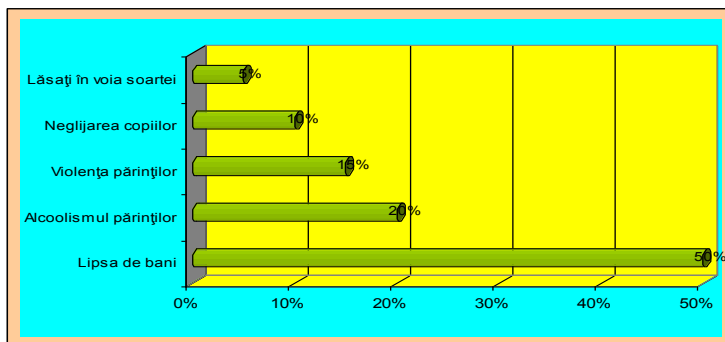

Fig. 1. Situația părinților

La întrebarea „Care sunt cauzele (motivele) principale care te-au determinat să încalci legea?”, am constatat următoarele: principalele cauze sunt de natură economică și din cauza climatului afectiv nefavorabil al relațiilor pe care îl au copii cu membrii familiei. Deci, după cum se vede din figura nr 2, predomină cauzele economice (50%) sau, cu alte cuvinte, sărăcia din familie, necesitatea de a câștiga bani prin orice mijloace, în majoritatea cazurilor pentru hrană.

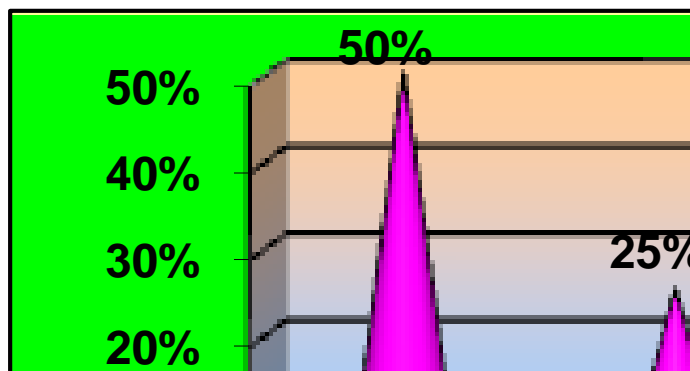
Sărăcia și lipsurile din familie sunt completate de alte cauze ce țin de relațiile din familie: alcoolismul și violența părinților,

neglijarea lor. Luate împreună, acestea reprezintă 50% din totalul cauzelor ce i-au determinat pe minori să între în conflict cu legea.

Fig. 2. Cauzele comportamentului deviant

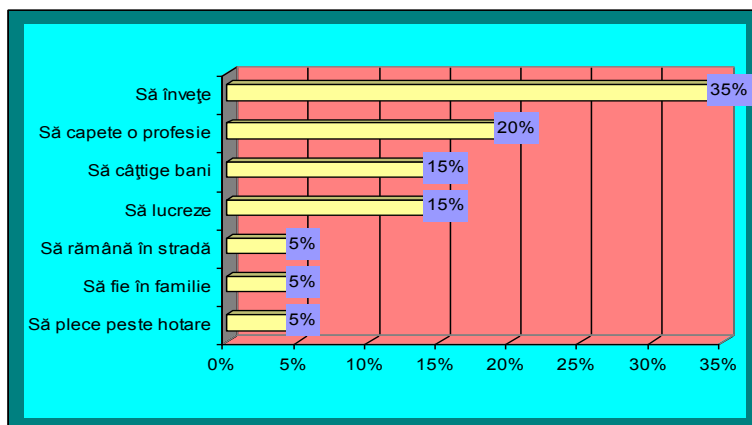
Pentru minorii delicvenți, principalul mijloc de obținere a banilor este furtul. Furtul e practicat de 50% din copiii chestionați. Pe locul doi se situează practicarea la diverse munci necalificate, care însumează 25%, urmate de furturi mici, cu 15% și comerțul stradal 5% (Figura nr. 3). Menționăm că majoritatea copiilor obțin venituri prin mai multe metode, nu se limitează doar la una. Punerea în aplicare a acestor metode depinde de circumstanțe, de posibilitățile copiilor etc.

Fig. 3. Formele comportamentului deviant

Majoritatea copiilor împart câștigul cu familia, fiind astfel susținătorii materiali ai familiilor lor, în multe cazuri unicii întreținători ai familiei. Doar un sfert din copii își păstrează mijloacele obținute pentru sine.

Întrebați despre planurile de viitor, majoritatea minorilor delinvenți au formulat răspunsuri concrete, demonstrând că nu visează la o redresare radicală a propriei situații (Figura nr. 4). Pentru 35% dintre ei visul principal este să învețe, 20% speră să capete o profesie, alți (30%) doresc să lucreze și să câștige bani. Aceste răspunsuri denotă faptul că majoritatea minorilor au totuși idealuri, visuri, care pot fi realizate, cu ajutorul serviciilor sociale, a persoanelor responsabile de soarta lor sau a celor ce doresc să le acorde o mână de ajutor.

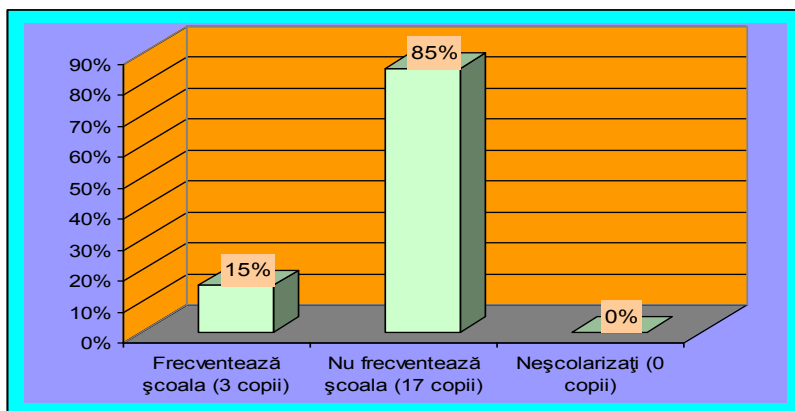

Fig. 4. Perspective pe viitor

Spre regret, în ultimii ani rolul școlii în educația copiilor, și, în special, a celor din familiile neprotejate din punct de vedere social, se diminuează continuu, lăsând loc pentru pierderea legăturilor copiilor cu școala, excluderea lor sau izolarea. În plus, în lipsa asistențelor sociale în școli și dată fiind situația gravă în care se află

pedagogii însăși, copiii care manifestă anumite devieri de comportament sau se confruntă cu diverse probleme în familie nu pot conta pe sprijinul școlii, pe o asistență sau o consiliere profesionistă, ci dimpotrivă, sunt de multe ori izolați.

Familia trebuie să monitorizeze relația copil – școală. Tabloul rezultat este prezentat în diagrama de mai jos:

Fig.5. Frecventarea școlii de către minori

Astfel, o intervenție a școlii, asistată de organele de protecție a copilului, ar putea duce la recuperarea, relativ ușoară, a unei părți de copii. Pentru recuperarea și școlarizarea celorlalți copii, care nu-și doresc să învețe, sunt necesare eforturi mult mai sporite.

Prin acțiunea asupra nivelului criminogen al individului se are în vedere și identificarea acelor riscuri și factori protectori pe care îi pot prezenta ființa umană, care pot juca un rol major în stoparea sau cel puțin diminuarea delincvenței juvenile:

- ✓ susținerea familială;
- ✓ reformularea, restructurarea modelului instituționalizării;
- ✓ realizarea sistemului de protecție socială și cel al justiției pentru minori;

✓ susținerea organizațiilor neguvernamentale și colaborarea cu acestea;

✓ îmbunătățirea serviciilor sociale [2].

Prevenirea comunității trebuie să facă referire la acel complex de măsuri care au drept scop schimbarea condițiilor oferite de instituțiile sociale, îndeosebi, cele care vin din partea segmentului familial, al prietenilor și cunoscuților, dar și a normelor sociale, care prin acțiunea lor pot influența comiterea de delikte în comunități.

Familia și întreaga societate este răspunzătoare de generația tânără care trebuie educată într-o direcție normativă, iar cei ce au comis fapte antisociale e necesar să fie reintegrați în societate, deoarece un infractor adult nu este altcineva decât un delincent minor realizat.

Bibliografie

1. Alexiu, T.M., Sellick, C. (coord.), *Asistența socială în Marea Britanie și România. Studiu comparativ*, București, 2000.
2. Antoniu, G., *Conceptul de prevenire a infracțiunilor*, București, 1997.
3. Bulgaru, M. (coord.), *Aspecte teoretice și practice ale asistenței sociale*, Chișinău, 2003.
4. Mitrofan, N., *Psihologia judiciară*, București, 1998.
5. *Raportul Național asupra dezvoltării umane*, Chișinău, 1998.
6. Rădulescu, S., Banciu, D., *Sociologia crimei și criminalității*, București, 1997.

DIMENSIUNILE MEDIULUI FAMILIAL ȘI ROLUL ACESTUIA ASUPRA CONDUITELOR JUVENILE

Maria DIȚA, lector universitar

Summary

Juvenile deviance is a social issue of particular relevance, all the more so since the policy of educational institutions and social courts today prove their limitations and weaknesses, generating more negative effects than ever before, some of them being found at